

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

Kiadja:
A DÁVID FERENCZ-EGYLET.

Szerkeszti:
Dr. BOROS GYÖRGY.

Előfizetési ára: 2 k. 40 fillér. Egy szám ára :
24 fillér. Egyleti tagok, 5 évi kötelezettség-
gel, egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyll. pénztár-
nokhoz küldendő Kolozsvárra. — Hírdetések
jutányos árban fölvetetnek. — Kéziratokat
nem adunk vissza.

A Dávid Ferenc Egylet közgyűlése.

Elnöki tisztem is, kedves kötelességem is közgyűlésünk összehívása. A jelen esetben vidéken levő kedves tagtársaim közé, a *zsinat helyére*, Csókfalvára, irányítom szíves figyelmöket. Kérem, tiszteljenek meg azzal, hogy minél teljesebb számmal vegyenek részt. A válaszmányunk gondoskodni fog arról, hogy a gyűlés tárgyai vonzóak és kedvesek legyenek. A tagoktól várjuk s kérem is a buzgó érdeklődést, a mit főképpen azzal mutathatnak ki, ha magokkal hozzák barátaikat s ismerőseiket, s igyekezni fognak őket megnyerni és bejelenteni tagokul.

A fiók-egyletek elnökei gondoskodjanak az évi jelentéseknek és számadásoknak, július 20-ig, beküldéséről.

Összes tagjainkat szeretettel kérem, hogy egyleti tartozásukat egyenlítsék ki, mert csakis úgy teljesíthetjük a ránk bízott föladatokat.

Erre kéri és ezt várja tisztelő hívők

Báró Petrichevich Horváth Kálmán,
elnök.

A szerkesztő asztaláról.

Minden állással jár olyan kötelezettség is, amely nincsen belefoglalva sem az alaptörvényekbe, sem az utasításokba, hanem benne van a levegőben, vagy a társadalmi közérzetben, vagy a szokásban. A jó módu embert senki sem kényszerítheti arra, hogy az árváknak, özvegyeknek, segélyegyleteknek, jótékonyintézeteknek, nemzeti vagy egyházi vállalatoknak adjon a magáéból, még ha fölöslege volna is, de azt sem tilthatja meg sem-

miféle hatalom, hogy az emberek és a társadalom is lenézéssel, utálatlaltal és megvetéssel ne forduljon el tőlük. Hát ezek nem a keresztény világba valók s nem is keresztények, s talán nem is egész emberek.

*

Aki a mezőn, vagy az erdőn van, tartsa nyitva a szemét, szívét, lelkét és tüdőjét, mert mindenik megtelik éppen azzal, amire szüksége van. A szem annyi szépet lát, hogy be sem foghatja. Oh nemcsak a virág szép, szép a kő is, a göröngy is, nemcsak a falomb, a fakéreg is, annak aki úgy tud nézni, hogy lás-son is. A szív verése megelégnékül, a kedély felderül, a boldogság érzete elárasztja azt, aki érezni tud. A tüdő, ez az örökké mozgó, amely két világot köt össze, a belsőt, mely folyton ég, ha van jó tüzelő anyagja, s a külsőt, mely mindig készséggel újítja föl az elhasznált anyagot. A tüdőbe egyenesen tolu be kívülről minden, amit a levegő fölszed, tehát nemcsak jó, hanem rossz is. Azért megyünk a mezőre, az erdőbe, hogy ott szemünk, szívünk és tüdőnk teljék meg, erősödjék, tisztuljon és tegyen minket boldoggá.

*

Az egészségre nagyon sokat költünk, de az a baj, hogy rendszeren rosszkor, mert csak akkor gondolunk rá, ha betegek vagyunk. Úgy kellene tennünk, ahogy a chinaiak tesznek, akik csak akkor fizetnek az orvosnak, ha egészségesek. Nekünk is mindig akkor kellene intézkednünk, amikor még nincsen baj. Példaokáért, ha az árvíz az udvarunkat, vagy a házunk környékét, vagy a kertünket a lakás mellett tele hordja iszappal, ne várjuk, hogy a nap fölszárítsa, vagy egy új áradat elmossa, hanem takarítsuk el, mert előre tudhatjuk, hogy abból olyan gőz, vagy gáz fog kipárologni, ami megmetyelezi a levegőt, a vizet, az ételt és a testet. Ha éretlen a gyümölcs, ha romlott az eledel, ha gyanus elöttünk a gomba, ha tisztátlan hely mellett van a kút, inkább maradjunk éhen vagy szomjan, mert ez csak kevésbé kellemetlen, az halálosan veszedelmes lehet.

Hiszek egy . . . 1850.

Hiszek egy Istenben,
Menny és föld Istenében,
Kít hasztalan tagad
A dőre vak dűhében.

Fényt 's mozgást ő áraszt a roppant
[világra,
Ő hívta az embert társas boldogságra,
Fent 's alant ő intéz mindent örök
[rendben:

Hiszek egy Istenben!

Hiszek egy Istenben,
Irgalom istenében,
Ki megszán egy népet
Hosszú szenvedésében.
Végveszélyét ennek ő nem akarhatja,
Csak mint tévedt fiát dorgáló bölcs

[atya,

Jövőre érleli, fenyítve jelenben:

Hiszek egy Istenben!

Hiszek egy Istenben,
Szabadság Istenében,
Védpajzsa ennek ő
Vak önkény ellenében.
Általa legszentebb vágyink valósúlnak,
A rablánc kovácsoló karok meg-

[bénulnak

Fajunk megdicsőül nemesb

[jogegybenben:

Hiszek egy Istenben!

Hiszek egy Istenben,
Örök fény Istenében,
Ki fátylát gyújt a bölcs
'S a költő lángkeblében.
Az ész világa győz 's valamerre érhet,
Rengő sugárokkal terjeng az esméret,
Az ész rút fajzati hátrálnak szégyenben:
Hiszek egy Istenben!

Hiszek egy Istenben,
Igazság Istenében,
Ki pallost 's mérleget
Tart díjosztó kezében.
Az eltiport ügynek felkél védelmére,
Átok lesz a dölyfös elnyomónak bére;

Diadalt ül a jog az erővel szemben;
Hiszek egy Istenben!

Hiszek egy Istenben,
Haragnak Istenében,
Ki nem tűr gázolni
Keze remek művében.

'S bár zúdul a pokol minden
szörnyetege,
Lengő pozdorjaként foszlik szét

[serege;

Van bosszuálló kéz a villámos

[mennnyben:

Hiszek egy Istenben!

Hiszek egy Istenben,
Nemzetek istenében,
Ki közjólétre hív
Népfajok békéjében.
Önbecsők érezvén, zarnok jeladásra
Nem rohannak többé vérebként

[egymásra.

Kezet fognak inkább testvér

[érzelemben:

Hiszek egy Istenben!

Hiszek egy Istenben,
Magyarok Istenében,
Ki népét megáldá
Szép honnal jó kedvében.
Még áll a hármas bérc, mult nagyság

[emléke,

Még zúg a négy folyam szent egység
[jelképe;

E Nép feltámad még új élet 's

[jellemben:

Hiszek egy Istenben!

Felsőbbányai.

Ezt a költeményt egyik lelkész barátunk, Boor Jenő, volt szíves beküldeni. Édes atyja kézírása. Magyarországon készült. A szerzője ismeretlen. Két nézőpontból érdemel figyelmet. Egyik az, hogy az apostoli hitvallást kasználja föl, s olyan szellemben, a milyenben mi használjuk. A másik a hazafias fölfogás, amely akkor indokolt volt s most is alkalomszerű. Nincs tudomásunk arról, hogy ki volt-e nyomtatva, de miután olvasóink előtt ismeretlen, érdemesnek tartjuk a közlésre.

Szerk.

Az én imádságomról.

A mikor én imádkozom
Csendesen magamba,
Lelkem olyan, mint a víznek
Tükörsima habja,
Avagy az ég azur-kékje...
Nyugalom rajt' és a béke.

A mikor én imádkozom,
Jól magamba szálllok:
Ültettem-e azon napon
Bár egy szál virágot
Kis kertemnek közepébe,
Gyermekeknek jó szívébe.

A mikor én imádkozom,
Nézek égre, földre:
Milyen fönt van a magasság
S mily távol mi tőle!...
Áhíthatnak szárnyán szállok
S Istenemre úgy találok.

A mikor én imádkozom,
A ki gyöngye, árva,
Féltő gonddal vigyázatok
A szívemben rája,
Nem magamnak gyűjtögetek —
Kérek osztó szeretetet.

A mikor én imádkozom,
Szállok messzi-távol,
Mint a madár, mely kiröppen
Szűkös kalitkából...
Puha kézzel vetett fészken
Édes lesz így lefekvésem.

A mikor én imádkozom
— S imádkozom gyakran —
Fönségesb, mi fejem felett
S lábaim alatt van.
S megnyugszik a sorsba híven
Az én imádkozó szívem.

Tarcsafalvi Albert.

Az unitáriusok és más szabad vallásos-gondolkodók bostoni gyűlése.

Nagy eredményt kicsiny eszközökkel, gyors munkával, rövid idő alatt nem lehet elérni. A pillanatnyi főlvételek csak pillanatokra vannak szárvá. A gyorsan fogamzott fa egyszer teremhet gyümölcsöt, de azután vagy lassú haldoklás, vagy örök alvása következik.

Minthogy a vallás élete az emberiség életével kezdődött, fejlődött és nemesedett, azzal együtt fogjuk találni mindig. Ha az ember élete tisztul és tökéletesedik, a vallásé is, ha az emberé satnyul és süllyed, a vallásé is.

Csak egy kis körültekintésre van szükségünk, s azonnal észrevesszük, hogy amikor valamelyes irányban nagy eredményt ért el az emberi erő, ugyanakkor a vallásban is. Azt azonban nem mondjuk, hogy a vallásos reformok, más reformok mellett, vagy azok hatása alatt keletkeztek, mert a vallás igen gyakran akkor termelt legszebb gyümölcsöket, amikor minden egyéb veszendőnek indult volt.

Nagyon természetes. Mert az emberek rendszeren akkor

folyamodnak a tökéletes, a változhatlan, az örök szép forrásához, az Istenhez, amikor minden egyéb veszendőnek indult.

Hogy a mi korunkban el lenne veszve a jó iránti fogékonyság, s a nagyra törekvés, azt igazsággal mondani nem lehet. Ma az önérdek, a gyors, egynapalatti meggazdagodás, a satnya erkölcs és társaik, karonfogva járnak az utcákon is, a gyűléstermekben is, a magánházakban is, de mellettök és körülötök sok szép és igazán értékes dolgot készítnék az emberek ezrei s talán százezerei. Mi azt hisszük, s így is látjuk, hogy ma a több a jó ember, mint a rossz, erősebb a szép és szent célokra való törekvés, mint az ellenkező. Ha van könnyelműség, gonoszság és bűn, van őszinte erős szándék, jóakarát és becsületesség. Mert hát a gyarlóságból és erőtlenségből származó hibákat, nem szabad bűnnek bélyegezni.

Ilyen gondolatok foglalnak el minket, szemlélvén azt a rendkívül nagy munkát, amelyet Bostonban és általában Észak-Amerikában kifejtének a 4-ik vallásos kongresszus előkészítése körül. Vagyonos emberek nem sajnálják ezereiket és százezereiket erre a célra fordítani. Magán emberek, világiak és egyháziak, kezefogva készítik elő a nagyszerű ünnepélyt, hogy a világ minden részéből összegyűlő férfiak és nők ezerei jól érezzék magukat és lélekben újra szülessenek, megerősödjenek és azután tovább folytassák a nagy munkát otthon: hogy legyen békeség a földön, jóakarát az emberek között és bizalom Isten iránt.

Nagy és mély tengerek választanak el egymástól. A mély tengerreknél magasabb hegyek s azoknál is keményebb sziklák, melyeket a rövidlátó féltékenység, a mult időkből áthurcolt, avult hagyományok tömörítettek össze és védelmeznek bevehetetlen várak gyanánt. A tengereket átszelik a gyorshajók, a hegyeket átfurják a tudomány eszközei, hát a jó talajra épült, de vallási igazságok körül fölhalmozott elválasztó kemény kérgeket, csak ezeket ne tudná megtörni az új idő? Ne aggódjunk. A tornyok gombjairól is, keresztjeiről visszaverődik a napsugár, s a gótikus szűk ablakokon is behatol a déli fény. Az új idők vallásának a lobogóját olyan emberek tartják a kezökben, akik biztosítani tudjuk a sikert. Olvasóink tájékozására bemutatjuk a jelesebb vezéreket. Nemcsak azért tesszük, hogy a hangulatot előkészítsük a bostoni nagygyűlésre, hanem azért is, hogy a genfi nagy ünnepélyen elhangzott gyönyörű gondolatokat beajánljuk az olvasóknak. Minket fölötte nagyon bántana a mulasztás vádjá, ha lapunk kis körében nem nyújtánánk alkalmat, hogy megtudhassák mily vallásos eszmék mozgatják a világot.

Az eszméknek értéket az apostolok ajaka kölcsönöz. Ők viszik be a világba. Tőlük függ, hogy a szellemiek légkörében

áramok keletkezzenek, csapadékok hulljanak alá a lelkek téreire és ormaira, s megtermékenyítsék.

Amiket ebben a néhány sorban elmondottunk teljesen indokolja, hogy a vallásos mozgalom fővezéreit bemutatjuk olvasóinknak. A személyes ismeretség bensőséget kölcsönöz az érdeklődésnek és új tartalmat a gondolatnak.

Kezdjük az első, vagyis a londoni konferencia elnökével dr. *Carpenter Estlin*nel. Carpentert már ismertettük olvasóinkkal (189.) Őt a Manchester Collegeből ismerjük személyesen és becsüljük a tanítvány hűségével és szeretettel, mert a mély és széleskörű tudás mellett, oly humánus érzésű ember, amelynek csak azok lehetnek, akik kitűnő családi nevelésben részesülnek, a legkitűnőbb mesterektől tanulnak s módjukban áll a világ legkiválóbb országait és intézményeit tanulmányozni. Hollandia, Német, Franciaország egyetemeit látogatta s Palesztinában utazott. Rendkívül széleskörű olvasottsága már kezdőtanár korában föltűnt. Az unitáriusok londoni, most oxfordi akadémiáján a dr. Martineau és dr. Drummond oldala mellett dolgozott, mint tanár, akit mindig a tanuló szorgalma és szerénysége jellemzett. Angliában az unitáriusok azzal tűntették ki az utóbbi években, hogy külön alapítványt teremtettek számára és megbízták előadások tartásával. Az Újtestamentom köréből s általában a bibliáról nagyon értékes nyilvános felolvasásokkal terjesztette a fölvilágosodást és a szabadelvű vallásos gondolkozást. Nagyon szép méltánylásban részesült 1900-ban, midőn Bostonban az akkor alakult nemzetközi unitárius és szabadelvű vallásos gondolkozók konferenciája első elnökévé választott. Ebben a minőségében tartott beszéde a *szabadelvű vallásos gondolkozás a XX-ik száz kezdetén* c. kötet egyik legszebb gyöngye. 1906-ban a Manchester College igazgatójává választották s ezzel fölemelték a dr. Martineau örökségébe, akit egy hatalmas kötetben a tanítvány szeretetével és tudásával méltatott.

Dr. Oort H. az amsterdami kongresszus elnöke volt. Első helyen elnöki beszédére utalunk, melyet a *Vallás és szabadság* c. kötet tartalmaz. Lelkületét meglehet ismerni ezekből az elnöki szavakból: »Kellemes reánk nézve, ha vérrokonainkkal és szövetséges társainkkal együtt lakozhatunk; de mennyivel magasabb örömet élvezünk akkor, amidőn az élet örömei, szenvedései és küzdelmei között azokkal érintkezhetünk, kikkel egy értelmű, szellemi rokonságban vagyunk. Akinek ebben része nem volt, egyedül érezi magát az ember-áradatban, míg ha csupán ideiglenesen is, együtt lakozhatunk azokkal, kiknek legszentebb érdekei, gondolatai és nézetei, lényegében a miénkkel megegyeznek, mennyire üdítő és felemelő ez reánk nézve.

Dr. Oort a XIX-ik száz reformátor teológusai közé tartozik. A vezetést jó ideig a hollandiak tartották kézben. Kuenen járt elől, de Oort szorosán mellette tartott. Kuenen műveivel a szakembereket, Oort a közönséget vitte magával. Az ifjuság számára készült bibliája ma is elsőrendű kézikönyv. Oly sok becses eszmét és új gondolatot tartalmaz, amennyit tudományos műben is alig találunk.

Dr. Montet a genfi egyetem teológiai fakultásának dekánya 50 év körüli férfi. Tudós komolyság és a francia szellemesség jellemzik. Ő volt a genfi nagygyűlés lelke. Óriási munkát végzett az előkészítéssel, de a nyolc napig tartó ünnepély és gyűlés igénybe vette minden idejét és erejét. A kongresszusról kiadott kötet az ő érdeme és dicsősége. Ő jelölte ki a szónokok és felolvasók tárgyát, ő vezette a gyűléseket, ő szerkesztette egybe azt a könyvet, amely állandó emlék és becses lelki táplálék.

Dr. Eliot Sámuel, a bostoni kongresszus elnöke. A négy között legifjabb. Csupa szellemesség, találékonyság és erő. 1862-ben született. Előkelő és magasműveltségű szülők és nagyszülők között, s a legjobb tanintézetekben nőtt föl. Atyja a Harvard egyetem rektora. Tudós férfi és nagy szónok. Fia a gyakorló papsággal kezdette, de oly hamar feltűnt, hogy 1897-ben az amerikai unitárius társulat titkárává s 1900-ban elnökévé választották. Azóta ebben a minőségben rendkívüli sikereket ért el. 1906-ban az ő indítványára alakult meg a kongresszus vezérlő bizottsága. Most az ő vezetése alatt készül a 4-ik gyűlés, amely bizonynyal méltó lesz a puritán szabadelvűség főhelyéhez, Bostonhoz.

B. Gy.

Az unitárius papok együtt.

Ott, ahol ezelőtt csaknem 340 évvel Dávid Ferenc a legnagyobb dicsőségét aratta, az unitárius papok serege, június 6-án nagyon érdekes gyűlést tartott. Száztíz közül 35 volt jelen. A szám is elég tekintélyes, de ezzel még kevésre mehettek volna, ha nem vittek volna magukkal egyebet is. Az az egyéb, az a láthatatlan s mégis működő hatalom, amely lelküket áthatotta, szavaikat tartalmassá és okossá tette, az adta meg a gyűlésnek a színt, a jelleget s az biztosította a hatást. Idegenek mondták, mi embereink fejezték ki, hogy a papjaink munkája kellemesen lepte meg és várakozásukat felülmúlta.

Így hát az unitárius papoknak van okuk, nemcsak örvendezni, hanem gondolkozni is az ezután következők felől. Mi különösen azt szeretnők, ha a testületi közszellemnek az a része,

amely kötelez, erőt venne a távolmaradott többségen. Mert hát igaz, csak egyharmada volt jelen a kis seregnek. Azokat, akik nagyon messzi laknak, mentheti a távolság, de mi és ki menti ki azokat, akik gyalog is, vasuton is könnyen bejuthattak volna. Hát ez bizony a mi dolgunk, s ezt a jövőben másképpen kell végeznünk, mert így baj éri a lobogó becsületét.

Mi úgy fogjuk föl a lelkészek kötelességét, mint a vendégségbe meghívott rokonokét. Ha semmiképpen sem lehetnek jelen, előre bejelentik és kimentik magukat, nehogy rosszat gondoljanak a jelenlevők. Máskülömben is, furcsán jó, hogy ha annyira nem adunk életjelt magunkról, mintha nem is élnénk. »Senki sem él önmagának. Akár élünk, akár meghalunk, az uréi vagyunk« s »jaj nekünk, ha hűtlen szolgálknak találtatunk«.

Hát miért is gyűltünk össze Tordára? Azért, hogy foglalkozzunk saját dolgaikkal. Azért, hogy a »jó pap« kötelességét teljesítsük. Azért, hogy tanuljunk egymástól új ismeretet, vegyünk új lelkesedést. Azért, hogy lássuk meg mivel küzködnek s mivel foglalkoznak barátaink.

A gyűlés központja három felolvasás volt. Az elnöki megnyitó csak akkora szerepet végezett, mint a karmesteri pálcá, midőn a karmester az ének megkezdése előtt jelzi vele az ütemet, hadd lássa az énekkar, hogy fogja vezetni a dalt.

A felolvasások magokért fognak beszélni, majd midőn megjelennek. Mi a minőségükre és az értékükre mutatunk rá. *Ajtai* János almási lelkész szólt első helyen. A pap védő és mentő is kell hogy legyen a nép között. Nehéz, de gyönyörűséges munka vár rá, s nem is háládatlan. Igazi apostol lehet. Olyan, mint Pál, aki híveinek minden ügyét-baját megértette s tisztázni igyekezett. Jól eső érzéssel néztük, hogy ez a pap, aki még inkább az ifjak közé tartozik, mily sokat tapasztalt, mennyit tett, s mekkora komolysággal fogja föl a nagy föladatot, amely népboldogítás és nemzetmentés.

Dr. *Pázsint* Mihály a szociálizmus nagy, új kérdéseivel állította szembe a papot. Ő maga a főváros szociális munkáját átdolgozta. Sok tudással, jól megbírált tapasztalattal gazdagodva lépett vissza a papok közé. Az Aranyos csöndes völgye messze esik a háborgó világtól, de mindenik papnak tudni kell sokat és mindent alaposan, hogy helyét megállhassa a szószéken és a nép között.

Lőrinczi István Székelykeresztur papja a jövőendő papjaira gondolt, a gyakorlati élet mezejéről, s azt hiszi, hogy a tanintézet az ifjakat nem viszi elég közel az élethez. Ő azt hiszi, hogy több gyakorlati ismeret kell mint elmélet. Előterjesztése és indítványai nem tartalmaztak új dolgot, de jelezik erről az oldalról

is, hogy az unitárius egyház egyetlen főiskolája már nagyon kívánja a hatékony gondot. Kifejezésre jutott sokszor és sok helyen, hogy ebbe az intézetbe egy vezérkari gárdát kellene összeállítani. Nem 3—4, hanem 6—8 sem lenne sok, mert rájuk vár minden olyan kérdés, amely az egyházat és a vallást érinti. Nekik a multat kiaknázni, a jelent szemmel kísérni, s mindeneket irányító eszmékkel táplálni — volna szép és értékes föladatuk.

Egy egy napos papi gyűlésnek ily nagyszabású tárgyak teljesen elfoglalhatták gondját, figyelmét s jövőre is anyagul szolgálnak. Pedig sok egyéb is fordult elé. A hivatalos jelentéseket nem is érintve, az *indítványok* nem is egy, hanem három gyűlésnek szolgálhatnak tárgyául. A háromszéki egyh. körből fölvetették, hogy Káténknak javításra volna szüksége. Ez lehet akadémikus kérdés, lehet dogmai vita tárgya, de tényleg csak irodalmi kérdés, mert hivatalos dogma, vagy káté nincsen használatban, azt hát nem kell javítani. A használt kátéhoz is, mint bármely más tankönyvhöz férhet szó, sőt még azt is mondhatná valaki, hogy a kátérendszert a mai közoktatásban nem helyesli, de a nehézséget csak akkor enyészítheti el, ha megcsinálja és kiadja a Káténak nevezett vallástani tankönyvet, hogy a használatban derüljön ki, ha vajjon jobb-e a másiknál, vagy a harmadiknál. Minthogy az indítvány semmi tekintetben nem fejtette ki az indítványozó szándékát, a közgyűlés visszaadta, hogy bővebb indokolással lássa el.

Németh István torockói lelkész az egyh. községekből eltávozott hívek gondozása nehéz kérdését terjesztette elő röviden, igérvén, hogy egy közelebbi alkalomra tanulmányával együtt nyújtja be.

A lelkészfizetésnek 2400 koronára kiegészítése ügyében az egyházkörök, mint autonóm egyh. közigazgatási testületek lévén hivatva föllépni, a lelkészkör az indítványnak oda terjesztésére kérte az indítványozót.

Gondoskodott a kör arról is, hogy az Unitárius Egyház c. lapnak a körhez való viszonyában még függőben levő kérdések a jövő közgyűlésig tisztáztassanak.

A templomban a szónoklás erejében gyönyörködtünk, hatását élveztük s meggyőződöttünk, hogy az ige hatalma megvan s meglesz. Elismerés a szónoknak Adámossy Gábornak.

A közebéd sokáig együtt s egy érzésben tartotta az unitárius papokat Torda város vezető férfiainal, akik buzgalommal és ügyszerezzel tartottak velünk reggeltől estvéig.

Köszönjük a szeretetet és a megbecsülést, melyben az unitárius papokat részesítetik. Levonjuk a tanulságot és követni fogjuk magasztos hivatásunk parancsait ezután is, s hisszük, hogy munkánk nem marad siker nélkül.

Unitárius „Van Missio“.

Mauchester, 1907 április 3.

Tiszt. Szerkesztő Úr! Bizonyára nem lesz érdektelen, ha az Angol Unitáriusoknak, akik annyira érdeklődnek irántunk s annyi jóakarattal s támogatással halmoznak el bennünket, legújabb missioi munkájáról irok pár sort. E legutóbbi mozgalom az »Unitarian Van Mission«, ami magyarul annyit jelent, mint »Unitárius Kocsi-Missio.« A missio e neme nem új, minthogy Angliában az egyházak s szocialis testületek már évekkel ezelőtt használták. Vannak ugyanis emberek, akik az egyházközségtől való távolság vagy más hasonló okokból templomba nem járhatnak s a »Van Mission« rendesen ezeknek a számára tart istentiszteleteket, felkeresvén e híveket közel saját otthonukhoz. E célra van egy kocsi, hasonló egy vasuti kocsihoz, amely be van rendezve a szükséges nyomtatványokkal, harmoniummal. Ennek a neve »Van«, ahonnan a »Van mission« elnevezés származik, minthogy erről, ennek kis előcsarnokáról beszélnek.

Az »Unitárius Kocsi Missio« célja az, hogy az unitárius hitelveket, azon a vidékeken terjessze, ahol unitárius egyházközségek nincsenek s így azok ismeretlenek.

Keletkezésének története. Az »Unitarius Kocsi-Missio« csupán egy évi történetre tekint vissza. Némelyek ajánlatára a »Missionarius Egyesület« 1905-ben egy terv kidolgozását határozta el, amelylyel Mr. Th. Spedding lelkész (Rochdale) bizta meg. Mr. Spedding egyike azoknak az angol unitáriusoknak, kik 1901-ben az »Uj-Kollegium« megnyitása alkalmával jelen voltak s aki igen szép emlékekkel tért vissza Magyarországról. A dolognak hamar híre futott az unitáriusok között s különösen azok között, akiket addig okosabbaknak tartottak, nem kis ellenzékre talált. De voltak pártfogói az ügynek, többek között Mr. Copeland Bowie s a dolgon nagyot mozdított egy angol nő, aki amint a mozgalomról értesült 2400 koronát ajánlott fel a költségekre, amelyet azután újabb adományok követtek. Gyorsan haladt már most az ügy s (1906) a múlt év tavaszán Mr. Spedding útnak indult az »Igazság, Szabadság és Vallás« feliratu kocsival.

A Missio munkája. A »Kocsi Missio« munkája istentiszteletek tartásában áll. Az istentisztelet természetesen a szabadban van. Ének, Ima, Missioi Beszédék és Ének rendesen az istentisztelet rendje. A beszédeket lelkészek és világiak tartják. Egy ilyen istentiszteleten, talán épp az utolsón a múlt szezomban én is jelen voltam. Három szónok beszélt ez alkalommal. Bár még keveset értettem a nyelvet, de lehetetlen volt ne érezni a szó-

nokoknak azt a bámulatot lelkeseését, amelylyel az unitárizmus tiszta világos tanítását, nevelő erejét és jövőjét ecsetelték. Az istentiszteletet kérdések követik, amelyek gyakran igen élénk diskurzusra adnak alkalmat.

Irodalmi rész. A »Missio« fel van szerelve nyomtatványokkal. Az istentiszteleteken éneklendő himnuszok szövege; azonkívül pamphletok (füzetek), amelyek az unitárizmust népszerű alakban ismertetik. Ezzel a »Britt és külföldi Unitárius Társulat« látja el a »Van Mission«-t.

Eredmény. Részletes eredményt nem szükség felsorolnom. Ez világos abból, hogy amíg a tavaly egy »Van Mission« volt szervezve, most május 14-én egyszerre négy indul útra. Mr. Spedding, aki a tavaly mint az intézmény titkára próbálkozott meg a munkával, mint annak lelkes híve, a lelkeségről lemondott s ezután egészen a Missionnak él és munkál. Télen írásban, nyáron pedig élő szóval végzi a missiot. Most már azok a legelkesebb munkásai a »Van Mission«-nak, akik eleinte ellenezték azt, s nincsen egyetlen unitárius ember, aki a »Van« sikereit ne bámulná s törekvéseit ne támogatná. Ezeket tesz már azoknak száma, akik az »Unitarian Van Mission« munkáját sohasem feledik el. Nem! Mert azóta »Egy Istent« hisznek, a kinek személye egy és oszthatatlan, aki Atya s mi testvérek vagyunk; Jézust vezérüknek tartják, aki a keresztény vallásnak megalapítója és a természetes vallásos életnek legmagasabb ember megvalósítója; tudják, hogy élni annyit jelent, mint bírni az isteni erőt és e magasztos hittel az élet egy reményekkel teljes diadalut számunkra.

Kiss Sándor.

A D. F. E. köréből.

A »Dávid Ferenc Egylet« Székelykeresztur körüli fiók egylete f. évi május hó 30-án Székelykereszturon tartotta rendes közgyűlését nagy érdeklődés mellett. Az ünnepély fényét emelte Nagy. Dr. Boros György theol. dékán úr és Kovács Sándorné s. tanfelügyelőné önagsága megjelenése és szereplése.

Az ünnepély istentisztelettel kezdődött. Imát és beszédet tartott Kelemen Sándor kőrispataki lelkész Máté VII. 21. »Nem minden, aki ezt mondja nékem: Uram! Uram! megyek be mennyországba, hanem aki cselekszi az én mennyei atyámnak akaratját« ige alapján. Nagy hatással beszél a képmutatásról, a képmutatás nélküli hitről, buzdít igazi vallásosságra s ebből származó jó cselekedetekre.

Közben a gimn. ifjúság dalköre énekelt gyönyörűen. Gyüle-

kezet énekét vezette Katona Sándor nyug. tanító, szép orgonázásával gyönyörködtette a hallgatóságot. Istentisztelet után Sándor János gimn. igazgató tartotta a tőle megszokott tartalmas és hangulatos elnöki megnyitóját. A társadalom bűneit, ferdeségeit ostromozza; az álszenteskedést, irigységet, nagyravágyást. Nincs sértőbb — ugymond — az alávalónál midőn magas polcra emelkedik. A Dávid F. Egylet feladata védekezni a kisértések ellen, megőrizni a tiszta erkölcsöt, meyszilárdítani a jellemet. Növelni a hitet, bizodalmat Istenben, mert az Istenben való erős hit az erkölcsösségnek egyik jele. De az erkölcs mellett ügyeljen az anyagiakra is a D. F. Egylet, hogy lelkünk függetlenségét megőrizhessük, mert az anyag lépcső a szellemiekre.

Dr. Boros György theol. dékán úr a Dávid F. Egylet titkára, lelkes apostola tartott igazán szívből jövő és szívhez szóló beszédet. Bámulja Florenc rózsáit, de szereti a mezők vad virágait. A nemzet nagy betegségéről, a kivándorlásról beszél. Azért jött ide — ugymond — hogy Csaba vezér porait neki eressze a tavaszi szélnek, hogy túl az Océánról hozza vissza a kivándoroltakat ide a székely anyaföldre, hol »szebb még a fűzfa ág is, mint másutt a gyöngyvirág is«. Beszél, mint Jó hazafi s mint vallásos ember. A Dávid F. Egylet szerepe, hogy újra teremtsen szíveinket, hogy vissza szerezze a hitet Istenben és magunkban, hogy megtanítsa munka mellett imádkozni s megértesse velünk, hogy egy erkölcs van, egy élet van, egy hit van. Nincs nappali és éjjeli erkölcs! Azt kívánja, hogy legyen új ég és új föld közöttünk.

Beszéde óriási hatást tett s nem egy szegény asszonynak hullottak a könnyei, kinek férje vagy gyermeke Amerikába vándorolt. Sok ilyen lelkes hazafi kellene s azt hiszem, a kivándorlás kérdése kevesebb gondot adna az államnak.

Hasonlóképen szép sikert ért el Kovács Sándorné ónagysága, egyházunk világi papnője, vallásunk búzgó védője és apostola, aki „*vallás és szeretet*“ címen tartott mindvégig lebilincselő, szép felolvasást, melyet a közönség hálásan fogadott.

Tartalmas és művészi szavatokkal gyönyörködtették a közönséget: Simon Zsuzsa k. a., aki Murányi Farkas Sándor gyönyörű költeményét: »XX. év multán« és Sándor Géza siménfalvi lelkész, ki Tompa: »Bosnyák Zsófia« c. költeményét szavalt mély érzéssel és nagy hatással.

Ezután a gyűlés hivatalos része következett. A tisztikar újból megválasztott. Elnök: Sándor János gimn. ig. Alelnökök: Sándor Jánosné ónagysága és Deák Miklós szentmihályi lelkész, pénztárnok: Geréb Zsigmond fiátfalvi lelkész és titkár Katona Ferenc martonosi lelkész. A választmányba új tagoknak meg-

választottak: mélt. Lőrinczy Dénes csász. és kir. tábornok és Pálffy Mihályné őnagysága.

Kiemelkedő része volt a gyűlésnek a templomi orgonázás szebbé, vonzóbbá tételének kérdése, a melyet Miklós Jenő meséséri tanító úr vezetett be. Nagy vita indult meg e kérdés körül, de fájdalom dülőre most sem juthatott s a gyűlés ez ügy végleges rendezését a választmányra bízta.

Katona Ferenc titkár tette meg ezután szép jelentését a munkakörökről, melyek szép eredménnyel működnek.

Gyűlés végeztével izletes közebed volt, ahol a legszebb pohárköszöntőkben gyönyörködhattunk.

Feljegyző.

EGYLETI ÉLET ÉS MUNKÁSSÁG.

Az *egylet pénztárába* f. évi április 20-tól június 22-ig rendes tagsági díjat fizettek: Benke Elek, Kiss Antal M.-Lápos 1907-re, dr. Gálfi Endre Kolozsvár 906—907-re, Varga Ödön Zilah 905—907-re, özv. Szentiványi Károlyné Ürmös 906-ra, Simó Endréné Kissolyos 906—907-re, Koncz József Szilágy-cseh 906—907-re, Nagy Elemér Szentkereszt 907-re, Fekete Mihály Enying 1901—907-re, Gimnáziumi Olvasókör Székelykeresztur 907-re, Gálfi Kálmán Székelykeresztur 1892—901-re.

Előfizetői díjat fizettek: Balogh József Kolozsvár 907-re, Gál Ferenc Verespatak 904-re, Kolozsvári Pál Mikos 906—907-re, Ürmösi Jenő Kolozsvár 907-re, Kiss János Medgyes 906—907-re, dr. Hankó Domokos Szászrégen 906-ra, Májai Béla Budapest 907-re és Pek Emil Agost Budapest 908-ra.

A budapesti D. F. Egylet tagjai díjában 200 K. Az aranyostordaköri fiókegylet pénztárába fizettek: Balácsi Ferencné Torda 906-ra, Solymosi Iza 906—907-re, Unitárius Egyházközség Toroczkó 906—907-re.

A *kereszturköri* fiókegylet pénztárába fizettek: dr. Jankovics Pálné 905—907-re, Borbély Sámuel Székelykeresztur 907-re, Kovács Sándorné Zilah, József Mihály Rava, Molnár Kálmán Bordos 907-re, Raffaj Domokos, Raffaj Domokosné, Raffaj Irma Ujszékely, Sárosi József, Sárosi Józsefné Rava, Szász András, Ádám Aladár

Bözöd és Fekete Domokos Magyarzsákod 906-ra.

A *marosköri* fiókegylet pénztárába fizettek: Májai Gábor Szentgericza 900—901-re, Gálfi András Iszló 906—907-re, Csécs István Marosjára 905—906-ra, Fazakas Lajosné, Fazakas Lajos Nyárádszentmárton 906—907-re, Szabó Lajosné Szentgericza 907-re, Bartalis Józsefné, Bartalis József Csikfalva 906-ra, Tályai Györgyné Marosvécs 906—907-re, Herszényi Bálintné, Májai Berta, Kelemen Albertné, Kelemen Albert, Csongvai Lajos, Schuller József, özv. Kádár Lászlóné, Horváth Miklósné, Mikó Árpádné M.-Vásárhely, Szakács Ferenc Székelykaal, Unitárius Egyházközség M.-szentkirály 907-re, Unitárius Egyházközség Nyárádszentmárton, Nagy Jenő és Nagy Jenőné Jobbagyfalva 1906-ra. — Kolozsvár, 1907 június 22-én. *Gálfi Lőrinc*, pénztáros.

Az *udvarhelyi Dávid Ferenc Egylet* május 30-án tartotta meg tavaszi közgyűlését a székelyderzsi egyh. községben. Jól eső örömmel sietünk konstalálni, hogy e gyűlés is méltó a többi, mindenekben jól sikerült gyűléseihez. A derzsi históriai nevezetességű templom megtelt helybeli és a vidékről összesereglett közönséggel. Az istentiszteletet *Balázs* András kénosi lelkész végezte; szép kenetes imádságban emelte a lelkeket a szeretet Istenéhez. Jól sikerült, ha-

tásos beszédének alapigéit Pál apostól Róm XII. r. 11 v. képezte. Egyházi beszéde igen kedvesen illett bele az ünnepélyes keretbe. A gyülekezet „Örvendezzünk örömlünkhen“ és „Egy Istenünk, egy magyar hazánk“ dicséreteket énekelt.

Sándor Gergely lelkes elnöki megnyitója csak fokozta a hatást; Gábor Lenke és Györfi Ilona k. a. szavalata pedig hatalmas tapsvihart provokált. Előbbi Tompa Mihály „Várhegy“, utóbbi Petőfi Sándor „Apostol“ költeményeiben bizonyult be temperamentumos jó szavalónak Kissné Liptai Matild úrasszony gyakorlati kérdést tárgyaló felolvasásában „Nehány szó a vallástanításról“ címen. Sok igazságot mondott és követendő útmutatást. En, hogy csak egyet említsek meg, azt t. i. hogy vallástanítási tantervünk csak városi iskoláknál tartható be helyesen, míg falun szinte lehetetlen. Véleményem szerint is: módosításra vár. Koncz János derzsi fiatal jegyző a föld és népünk megmentéséről értekezett. Felolvasásának minden sorából kitetszik, hogy szereti a népet, s annak lelkiismeretes vezetője leend. Bizony égetően is szükségünk van igazi közigazgatási emberekre, kik a pap- és tanítónak segítőtársai s ne viaskodni akaró pajtásai legyenek. Elnök végre zárszavában köszönetet mondott szereplőknek és közönségnek. Az egyh. dalköre — nagy sajnálatunkra, mert sok élvezettől fosz-

tatánk meg — buzgó és lelkes kar-nagya: Ajtay János betegsége miatt, nem működhetett közre. A veszteségért azonban részben kaptunk kárpót-lást, mert Vajda Antal, Kiss Jakab, az Ürmösi testvérek a közöket éne-keikkel betöltötték s az iskolások is harmonikusan énekeltek.

20 percnyi szünet után az iskolá-ban az egyh. adminisztratív jellegű gyűlése folytatódott, amikor a pénz-tári, könyvtári jelentések tudomásul vétettek. Könyvásárlásra, illetve aján-lásra kiküldetett egy bizottság. Új tagnak is jelentkeztek 3-an.

Jövő gyűlés helyéül H.-Szt.-Péter neveztetett meg.

Gyűlés bezárása után a lelkeszi lakáson terített asztaloknál telepedett le a tagok szép száma és több vendég is. Talán mondanom sem kell, hogy pohárköszöntőkben nem volt hiány. Megemlékeztünk a központi és helyi vezetőségről, úgy a szereplőkről, a hölgy-koszoruról és vendégeinkről. Toasztiroztak: Sándor Gergely elnök, Péter Sándor titkár, Pál Ferenc pénztárnok, Kisgyörgy Sándor esperes, Demeter Dénes, Ürmösi Károly, Ürmösi József, Gál József, Kádár Lajos, Miklós Sándor gőzmalom, Pleiminger N. mebolai tanító stb.

„A papok gyűlése esőt hozván“ a szomjuhozó mezőkre, mi jó esőben tértünk haza.

Ma is jó emlékekkel gondolunk vissza a derzsi gyűlésre... e. é.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI MOZGALMAK.

Püspöki körút. Homoród vidékének a közelmúlt napokban püspök látogatásban volt részük. Mint tudósítónk értesít, febr. hóban gr. Majláth r. kath. erdélyi püspökről, később Prohászka székesfehérvári püspökről is szó esett, most május 22-én Lányi József timsini c. püspök érkezett meg a Homoródi állomásra. A látogatás egyben bérnálási funkcióval volt összekötve. 23-án alvidéki r. kath. hívek központján Karácsonyfalván volt az ünnepség, melyen résztvettek Zsombor

Oklánd és Almásról stb. Róma hívei. A püspök kísérelője volt gr. Mikes I. sz.-udvarhelyi főesperes, kinek a plebánia udvarán tartott dikciója alkalmas volt a most is folyó felekezetek közti egyenlenségek nagyobb mérvben való terjedésére. Különbön a püspöki utazás semmi utókövetkezmenyt nem hagyott Homoródmenti derék unitárius híveink között, kikből — főleg asszonyokból és gyermekekből — bámuló és ámuló akadt csak, de ami hitigazságainkban nem ingatott meg.

A püspöki körutat megelőzőleg, mint misszió, vagy 2 héten át működött a ferencrendi és a mechtárista rend több bajnoka Karácsonyfalván, naponként 4–5-ször tartván prédikációt. Tán mondani is felesleges, hogy a prédikációk a XVI. s azelőtti századok sötét gondolataiból voltak összeállítva s szóltak azok: pogány, eretnek unitáriusokról, kik örök kárhozatra vannak átkozva, a jó Isten átkáról, minden bűnt meg nem gyónt emberről, kinek koporsóját testével együtt a föld kivetette kebeléből stb. stb. S az ily beszédek hallgatására csak úgy özönlött vidékről is az idvezülendők serege, mint a július 2-i híres kirakodó vásár napja lett volna Karácsonyfalván.

Mi pedig szintén nem szüntünk meg imádkozni: igazság, világosság jöjjön el a te országod... Atyám bocsáss meg nekik, mert nem tudják mit cselekszenek... Világosság szent Atyja jelenjél meg közöttünk, hogy már legyünk *mindnyájan* világosság gyermekei!!
Homoródi.

Papok és tanítók arcképei. Míg 1895-ben Ferencz József püspök úr 40 éves jubileumát ünnepeltük, összes élő papjaink és tanítóink arcképet összegyűjtöttük volt a főt. püspök úr emlékalbumába. Már is nagyon értékes gyűjtemény, de majd idővel megbecsülhetlen lesz, mert a XIX-ik száz vezető unitáriusait fogja őrizni. Mint-hogy ilyen alkalom ritkán van, jól tennék az egyházközségek, ha papjaik és tanítóik arcképet megszerezve, s ha közhelyük nem volna, a papi háznál, a pap dolgozó szobájában, a mindenkori pap engedélyével elhelyeznék. A pap szívesen látná elődei képeit, a gyűlekezetnek pedig kedves lenne.

Dr. György János akadémistánk hazaérkezett Amérikából. Megviselve, de jó egészségben, sok diplomával és nagy dicsőséggel megrakodva jött. Dr. György jogot végzett ember volt, midőn az unitárius papi pályára lépett. Már mint alapvizsgázott hallgató megnyerte az Oxfordi ösztöndíjat s a Manchester Collegeban két évet tanult s egyidejűleg az egyetemre is eljárt. Lapunk szerkesztőjének az amérikai unitáriusokkal való személyes ismeret-

sége alapján, sikerült megnyerni egy ösztöndíjat a Meadvillei Hittani intézetben, Eszszakamérikában. Az 1906 7. évre megnyerte a Harvard egyetem theológiai facultásán az ösztöndíjat, s ugyanott a filozófiai doktorátust letette. Négy évi külföldi utazás és tanulás után itthon van hazájában. Nem közönséges várakozás fűződik a dr. György János jövőjéhez. Mi azt reméljük, hogy legközelebről úgy üdvözölhetjük, mint Papnevelő Intézetünk tanárát.

Sándor János és Gombos Sámuel készülnek visszavonulni tanári székeiktől. 35 évig szolgáltak hűséggel, nagy buzgalommal. Az ifjúságot szerették, a székelység érdeke volt minden gondolatuk. A kereszturi iskola élete és jövője összevolt forrva velök. Az E. K. Tanács mindent elkövetett, hogy Sándor János, ki már 30 éve igazgatója ennek a féltett intézetnek, maradjon meg állásában, bár addig, amíg az új épület készen lesz. Nem teljesíthette e kívánságot. Aug. 31-én szándékozik megválni. Velünk együtt sokan fogják fájlalni a kiváló igazgató és jeles férfiú távozását.

Uj papok. Az Unitárius Papnevelő Intézetben a szakvizsgálaton egyszerre hat ifjú nyert oklevelet: Bedő Gábor, Benczédi Pál, Bodoczy Sándor, Molnár Kálmán borsodi lelkész, Pap Zsigmond és Pethő Kálmán. A vizsga igen szép sikerrel végződött. A derék ifjú munkások várják a hívó szót, hogy megkezdhessék a gyönyörűséges szolgálatot.

Az Egyházi Képviselő Tanács június 26-án rendkívüli gyűlést tartott, melyen egyik fő tárgya a székelykereszturi gymnázium 8 osztályra kibővítése és újra építése volt. Aki ezt a tárgyalást végig hallgatta, meggyőződhetett, hogy az unitáriusok régi erénye az előretörékvés, a buzgó szolgálatkészség, a tudomány szeretete és a körültekintés most is oly nagy, amilyen valaha volt. A nagyjentésű úgy több óráig elfoglalta a gyűlést. Ami igen ritkán fordul elő, névszerinti szavazással döntetett el 9-el 4 ellen, hogy a főgymnasium felállítandó. A méltó aggodalmat az okozta, hogy 10.000

kor. évi szükséglet és 40.000 kor. tőke nincsen fedezve.

Uj tanárok. Kovács Kálmán és Szentmártoni Kálmán az unitárius főgym.-nál alkalmazott tanárok a napokban letették egyetemi utolsó vizsgájukat is s a jövő évben már megkezdhetik rendes működésüket. Azt reméljük ami intézeteinkben. Üdvözöljük a jeles ifjú tanárokat és kívánunk nekik sok sikert.

A bostoni nemzetközi vallásos kongresszusra hazánkból Józán Miklós esperes fog menni, dr. Boros Györgynek az intéző bizottság följajánlotta költségeit, de miután a gyűlés a tanév elejére szept. 21—27-re esik, elmenetele bizonytalan.

Jutalom és kitüntetés eredménye a kitartó szorgalomnak és hazafias munkásságnak. Ezeket kapta meg Utó Sándor segesvári áll. tanító afia a magyar nyelv sikeres oktatásában elért eredményért a vall.- és közokt. minisztertől. A jutalombdíj 100 kor. és minden igaz magyar elismerése.

Hódolat Dávid Ferenc emlékének. A Tordán tartott lelkeszköri gyűlés megható jelenettel kezdődött. Midőn az elnök székéhez lépett, azzal a kijelentéssel kezdte az unitárius lelkeszkek gyűlése az imádság szárnyain fölemelkedett az égi atyához, addig nem foglalhatjuk el helyünket, amíg emlékezetünk szárnyain föl nem szállunk vallásalapítónkhöz, kinek világtörténelmi fontosságú kijelentését: a hit Istenajándéka im e kép őrzí itt. Vajha az ő nagy szelleme körül lengő tanácskozásainkat, hogy sikeresen végezhessük munkánkat.

Kiss Sándor papjelölt, ki egy évet Angliában, a Manchester városban levő Unitárius Papnevelő Intézetben tanult, megnyerte az ösztöndíjat az amerikai meadvillei hittani intézetben. Szívesen menné a hosszú útra, s ha nem megy el, nem az ő készségén, hanem az utazással járó nagy kiadásokon fog mulni, mert hát az ilyen háboruhoz is három dolog szükséges: pénz, pénz és pénz!

Benczédi Pál, ki a papi szakvizsgálatot jelesen kiállotta, a jövő

évre fölvétetett Manchesterbe a Gordon igazgató vezetése alatti unitárius hittani intézetbe ösztöndíjjal.

A zsinat Csókfalván lesz aug. 25. és következő napjain. Csókfalván még egyszer volt zsinatunk. Legyen büszke erre a nagy kitüntetésre, mert így az unitárius egyház történelmében kétszeres szerepe lesz. Ha egyéb nem is lenne, a főgondnok választás olyan esemény, amely följegyzésre lesz érdemes. A papok szentelése, az unitárius egyház színejavának ott összegyűlése szép és kedves dolog. Csókfalvi híveinket a marosi és küüllői körök támogatják. Legyen mindenkinek emlékezetes nagy napja. Készüljenek a nagy ünnepre.

Eljegyzés. Raffaj Irma kisasszony, lapjainknak állandó, lelkes és okos dolgozó társa, nem tartja elégnek, hogy szülőinek jobbkeze, egyházi közügyeinél hűséges Mária, hanem Hymennek is híve akar lenni. Solymossy Lajossal jegybe lépett: Mi csak azt kívánjuk, hogy a kezdetnek legyen boldogító folytatása.

Osztálytársak találkozója. A diákköri barátságot kedves hangulatban újították meg június 9-én, a husz éve végzett tanulók Bodor Mihály Máv. hiv., dr. Gál Kelemen igazg., Jósza Miklós esperes, Hadházi Sándor pénztárnok, dr. Hermann József m.-főorvos, Geréb Zsigmond, Kovács Imre, Máté Lajos, dr. Pázsint Mihály lelkész, dr. Molnár Jenő ügyvéd, dr. Rosenberger Mór orvos, dr. Tompa Camil ügyvéd, Vass Domokos tanár. Az osztálytársak alapítványt tettek jutalmakra.

Benczédi Gergely-emlékalap. Az emlékalap növeléséhez az első nyilvános nyugtázásom óta (Unitárius Közöny 1907. 2. szám) a következők járultak hozzá: Báró Petrichevich-Horváth Kálmán 20 kor., Gyöngyössi Béla 10 kor., Bónis Ferenczné 10 kor., Benczédi Erzsí 10 kor., Gvidó Béla 5 kor., Demeter Dénes 3 kor. E közlemény összege 58 kor. Az előbbi közlemény összege 1010 kor. 80 fill. *Az emlékalap vagyona e szerint 1068 kor. 80 fillér.* Az adományozóknak az igazgatóság hálás köszönetét fejezem ki. Kolozsvár, 1907. máj. 7. *Dr. Gál Kelemen.*